

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

філологічний

(назва інституту/факультету)

Кафедра

журналістики

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Правова проблематика у ЗМІ

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

вибіркова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма **«Журналістика та кросмедійність»**

(назва програми)

Спеціальність **061 Журналістика**

(вказати: код, назва)

Галузь знань **06 Журналістика**

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

філологічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання **українська**

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: **Д.Н.С.К., доц. Василик Л.Є.**

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача

<http://philology.chnu.edu.ua/?personal=%d0%b2%d0%b0%d1%81%d0%b8%d0%bb%d0%b8%d0%ba-%d0%bb%d1%8e%d0%b1%d0%be%d0%b2-%d1%94%d0%b2%d0%b3%d0%b5%d0%bd%d1%96%d0%b2%d0%bd%d0%b0#more-712>

Контактний тел.

58-47-02

E-mail:

l.vasylyk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle -

Консультації

Очні консультації: щотижневі

Онлайн-консультації: googl.meet

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Курс призначений для вивчення специфіки роботи журналіста з правовою проблематикою.

Мета навчальної дисципліни:

Розуміти та засвоїти основи висвітлення у ЗМІ правової / судової проблематики, розуміти суть презумпції невинності та дотримуватися збалансованості інформації при написанні репортажів із зали суду, отримувати та аналізувати інформацію від судової гілки влади, знати правила фото- та відеозйомки в залі суду, розуміти суть роботи прес-служби та прес-спікера суду, бути включеними в механізми реалізації/захисту прав людини.

2. Пререквізити.

Медіаетика

Соціальна проблематика

4. Результати навчання

знати:

- Структуру правової системи України.
- Основи судової реформи в Україні.
- Структуру механізмів захисту прав людини. Співвідношення правоохоронної та правозахисної діяльності, залежний та незалежний вид цієї діяльності.
- Специфіку роботи журналіста в приміщенні суду, в залі суду.
- Правила проведення фото- та відеозйомки.
- Правила інтерв'ювання судді та інших сторін судового процесу.
- Отримання документів судових справ.
- Доступ до рішень та вироків суду.
- Принципи та рекомендації ЄС щодо співпраці ЗМІ та судової гілки влади.
- Причини закриття судового процесу для ЗМІ.
- Специфіку роботи ЗМІ з правоохоронними органами.
- Роботу пенітенціарної системи та доступ ЗМІ до інформації.
- Практику ЄСПЛ в аспекті висвітлення у ЗМІ судової інформації.
- Поняття покарання, його мету та юридичну модель покарання.
- Європейські та вітчизняні стандарти відбування покарання.
- Особливості перебування засуджених у місцях позбавлення волі.
- Історію відміни смертної кари в Україні та світі.
- Особливості співпраці із співробітниками пенітенціарних закладів.

Моніторингові програми НПМ.

- Механізм пробаційної служби.
- Етичні та правові аспекти підготовки матеріалу на правову / судову / правоохоронну / правозахисну проблематику.

вміти:

- Працювати з інформацією правового / правоохоронного / правозахисного характеру.
- Отримувати доступ до такої інформації.
- Подавати інформаційні запити до правоохоронних органів та судів.
- Оскаржувати недоступ до інформації
- Вести фото, відеозйомку судових засідань.
- Готувати якісний контент на правову / правоохоронну / правозахисну проблематику.

ЗКЗ. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК13.Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з різних галузей знань та видів діяльності).

ФК8. Здатність орієнтуватися у передовому вітчизняному та світовому досвіді щодо створення інформаційної продукції

ФК18. Здатність використовувати професійні знання й практичні навички для вирішення практичних завдань в галузі журналістики.

ПРН 9. Створювати медіатексти різних видів та жанрів для ЗМК

ПРН 20. Виокремлювати загальні складові журналістського тексту, адаптувати текст під запити аудиторії, створювати власні тексти для ЗМІ, самостійно формувати концепцію медіа.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	III	V	4	120	15	30			71	4	іспит
Заочна	III	V	4	120	4	8			104	4	іспит

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. СУДОВА СИСТЕМА В УКРАЇНІ. РОБОТА ЖУРНАЛІСТА З ІНФОРМАЦІЄЮ ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ											
Тема 1. Судова журналістика. Предмет навчальної дисципліни. Огляд літератури з курсу.		1				2						
Тема 2. Онтологія прав людини. Держава як гарант прав людини.		1				2						
Тема 3. Судова система в Україні. Реформування судової системи.		1				2						
Тема 4. Доступ на судові засідання. Доступ до приміщення суду. Закритий судовий розгляд.		1				2						
Тема 5. Фото- та		1				2						

відеозйомка. Фіксація в приміщенні суду, в залі судових слухань. Доступ до судових рішень та матеріалів судового процесу.												
Тема 6. Журналісти та учасники судового процесу. Етичний кодекс судді. Інтерв'ю із суддею. Правові ризики судової журналістики.		1				2						
Тема 7. Робота прес-секретаря суду (прес-аташе). Прес-центр судової влади в Україні.		1				2						
Модуль 1. Презентація та захист творчої роботи.						2						
Разом за ЗМІ		7				15						
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. РОБОТА ЖУРНАЛІСТА З ПРЕДСТАВНИКАМИ ПОЛІЦІЇ ТА ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СИСТЕМИ.											
Тема 1. Види прав людини. Їх онтологія. Омбудсмен. Адвокаційна журналістика. Цінності прав людини у практиці ЗМІ. Адвокаційні кампанії.		1				4						
Тема 2. Робота журналіста та поліції. Права затриманих. Права громадян. Правила проведення обшуку. Фіксація на фото та відео. Закон України «Про поліцію». Система пробації.		2				2						

Тема 3. Пенітенціарна система та ЗМІ. Місця несвободи в Україні та місця позбавлення волі. НПМ. Модель "Омбудсман+".		2			3						
Тема 4. Особливості висвітлення питань дітей, які перебувають у конфлікті з кримінальним законодавством. Ювенальна юстиція.		1			2						
Тема 5. Взаємодія ЗМІ з правозахисними організаціями. Базове поняття правозахисної організації. Види правозахисних організацій. Інформаційні ресурси.		2			2						
Презентація та захист творчої роботи.					2						
Разом за ЗМ 2		8			15						
Усього годин		15			30						

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1	Статус Омбудсмена, його роль та функції
2	Війна та виклики правам людини
3	Адвокаційна журналістика в Україні. Найвідоміші адвокаційні кампанії за підтримки ЗМІ
4	Ресурси ГО з прав людини. Правозахисники як джерело інформації для журналіста
5	Найрезонансніші судові процеси в Україні
6	Резонансні судові процеси в регіоні

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю, методи навчання

МН1 – словесні методи (лекція, співбесіда, консультація, дискусія тощо).

МН2 – практичні заняття.

МН3 – робота з матеріалами медіа

МН6 – наочні методи (презентації, ілюстрації, відеоматеріали тощо).

МН7 – робота з книгою, з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою.

МН9 – самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни.

МН11 – створення журналістських матеріалів

Методи оцінювання

МО2 – тести, опитування, контрольні, самостійні роботи за індивідуальними завданнями.

МО4 – звіти, реферати, статті.

МО6 – презентації результатів виконання завдань.

МО8 – іспит

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)													Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2							
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12			
4	4	5	4	5	4	4	6	6	6	6	6		40	100

5. Рекомендована література - основна

1. Асоціація українських моніторів дотримання прав людини в діяльності правоохоронних органів (Асоціація УМДПЛ). Режим доступу: <http://umdpl.info/>
2. Взаємодія з поліцією у зоні проведення АТО: практичний poradnik. К.: Асоціація УМДПЛ, 2016 р. 96 с.
3. Відкритість судових процесів: українська практика і міжнародні стандарти // <http://osvita.mediasapiens.ua/material/3603>
4. Каткування та неналежне поводження з дітьми, які перебувають в конфлікті з законом в Україні. Харків, 2013. 23 с.
5. Кодекс поведінки монітора мобільної групи з моніторингу забезпечення прав і свобод людини та громадянина в діяльності органів внутрішніх справ. ХІСД, 2007 р. 32 с.
6. Мобільні групи з моніторингу забезпечення прав і свобод людини та громадянина в діяльності ОВС: Практичний посібник. Харків, ХІСД, 2006 р. 360 с.
7. Національний превентивний механізм в Україні. К., 2015.
8. Пенітенціарна система та права людини: правовий посібник / Федорук О.О., Яковець І.С., Бондаренко О. А. К. : Асоціація УМДПЛ, 2016 р. – 256 с.
9. Права людини в діяльності української поліції – 2016. Науково-практичне видання. К. : Софія-А, 2017 р. 304 с.

10. Права дитини в закладах соціальної реабілітації в Україні. К., 2013. 56 с.
11. Права людини за ґратами: практичний посібник К. : Асоціація УМДПЛ, 2016 р. 256 с.
12. Рекомендація Комітету міністрів Ради Європи № REC (2003) 13 «Про надання інформації щодо кримінального судочинства через засоби масової інформації», ухвалена Комітетом міністрів 10.07.2003 р.

6. Інформаційні ресурси

1. Судова влада України www.court.gov.ua
2. Офіс ради Європи в Україні www.coe.kiev
3. Практика європейського суду з прав людини www.eurocourt.org.ua
4. Проект «Україна: верховенство права» www.ukrainerol.org.ua
5. Центр суддівських студій www.judges.org.ua
6. Українська асоціація медіа-юристів www.mediapravo.org.ua